

॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ नैते देवं स्तवन् स्मिन्काले एवं विचार्य न व्यसर्जयत् किंतु विश्राम्यतामित्येवोवाचेत्युत्तरेणान्वयः ॥ २८ ॥
 एवं विलपमानासानृसंज्ञेव भारत ॥ आरुरोहमहद्वेष्टमपुण्यश्लोकदिदृक्षया ॥ १६ ॥ ततो मध्यमकक्षायां ददर्श रथमास्थितं ॥ ऋतुपर्णमहीपालं सहवार्णेय
 बाहुकं ॥ १७ ॥ ततो वतीर्य वार्णेयो बाहुकश्चरथोत्तमात् ॥ हयांस्तानवमुच्यथापयामासैव रथं ॥ १८ ॥ सोवतीर्य रथोपस्थादुत्तुपर्णो नराधिपः ॥ उपतस्थेम
 हाराजं भीमं भीमपराक्रमं ॥ १९ ॥ तं भीमः प्रतिजग्राह पूजया परयाततः ॥ स तेन पूजितो राज्ञा ऋतुपर्णो नराधिपः ॥ २० ॥ स तत्र कुण्डिने रम्ये वसमानो महीपतिः ॥
 न च किंचित्तापश्यत् प्रेक्षमाणो मुहुर्मुहुः ॥ स तुराज्ञा समागम्य विदर्भपतिना तदा ॥ २१ ॥ अकस्मात्सहस्रासंखीमंत्रं न स्मविंदति ॥ किं कार्यं स्वागतं ते स्तराज्ञा
 पृष्टः स भारत ॥ २२ ॥ नाभिजज्ञे स नृपतिर्दुहित्रार्थे समागतं ॥ ऋतुपर्णोऽपि राजा सधीमान् सत्यपराक्रमः ॥ २३ ॥ राजानं राजपुत्रं वानस्मपश्यति कंचन ॥ नैव स्व
 यं वरकथानच विप्रसमागमं ॥ २४ ॥ ततो विगणयद्राजामनसा कोसलाधिपः ॥ आगतोऽस्मीत्युवाचैनं भवं तमभिवादकः ॥ २५ ॥ राजापि च स्मयभीमो मन
 सा समचिंतयन् ॥ अधिकं योजनशतं तस्यागमनकारणं ॥ २६ ॥ ग्रामान्बहून्तिक्रम्य नाध्यगच्छद्यथा तथं ॥ अल्पकार्यं विनिर्दिष्टं तस्यागमनकारणं ॥ २७ ॥ प
 श्यादुदकं ज्ञास्यामि कारणं यद्गुर्विष्यति ॥ नैतदेवं स नृपतिस्तं सत्कृत्य व्यसर्जयत् ॥ २८ ॥ विश्राम्यतामित्युवाच चच्छांतो सीति पुनः पुनः ॥ स सत्कृतः प्रहृष्टात्मा प्रीतः
 प्रीतेन पार्थिवः ॥ २९ ॥ राजप्रेष्यैरनुगतो दिष्टं वेष्टमसमाविशत् ॥ ऋतुपर्णे गते राजन्वार्णेयसहिते नृपे ॥ ३० ॥ बाहुको रथमादाय रथशालामुपागमत् ॥ समो
 चयित्वा तानश्वानुपचर्य च शास्त्रतः ॥ ३१ ॥ स्वयंचैतान्समाश्वास्य रथोपस्थ उपविशत् ॥ दमयंत्यपि शोकात् तां हृत्वा भांगां सुखं ॥ ३२ ॥ सूतपुत्रं च वार्णेयं बाहु
 कं च तथा विधं ॥ चितयामास वैदर्भीकस्य परथनिःस्वनः ॥ ३३ ॥ नलस्येव महानासीन्न च पश्यामि नैषधं ॥ वार्णेयेन भवेन्नूनं विद्यासैवोपशिक्षिता ॥ ३४ ॥
 तेनाद्य रथनिर्घोषो नलस्येव महानभूत् ॥ आहोस्विदुत्तुपर्णोऽपि यथा राजानलस्तथा ॥ तथा यं रथनिर्घोषो नैषधस्येवलक्ष्यते ॥ ३५ ॥ एवं सातर्कयित्वा तु दमयंती
 विशांपते ॥ दूर्तीप्रस्थापयामास नैषधान्वेषणे शुभा ॥ ३६ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि नलोपाख्यान पर्वणि भीमपुरप्रवेशे त्रिसप्ततितमोऽध्या
 यः ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥ दमयंत्युवाच गच्छ के शिनिजानीहिक एष रथवाहकः ॥ उपविष्टो रथोपस्थे विकृतोऽक्रस्व बाहुकः ॥ १ ॥
 ॥ २९ ॥ दिष्टं निर्दिष्टं ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ आहोस्विदित्या प्रत्यर्थं अतएव स नार्थकं वाक्यमावर्तितं ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ इत्यादि ॥ ३७ ॥ गच्छेति ॥ १ ॥